

Pregled razstav v šolskem letu 2016/17

»Kako bi lahko slikar ali pesnik izrazila kaj drugega kakor svoje srečanje s svetom? Umetnina naredi vidno, kako se nas svet dotika,« pravi Maurice Merleau-Ponty. Če se ozremo na preteklo šolsko leto preko razstav, ki so se zvrstile v zavodu, lahko opazimo, da so bile le-te svojevrstni dotiki, ki so nas (nevede) uglaševali na zavodsko geslo »Kdo je moj bližnji?« – in upamo, da nas je vsaj kakšna od njih napotila proti bližnjemu. Preko razstav so se nas namreč dotikali različni ustvarjalci, slikarji, kiparji, arhitekti, oblikovalci, fotografi s svojimi likovnimi deli – še posebej veseli smo, da je bilo med njimi kar nekaj dijakov Škofijske klasične gimnazije. Z veliko hvaležnostjo smo sprejeli posebno močan dotik, gesto (sedaj že pokojnega) duhovnika Gregorja Dolšaka, ki je zavodu poklonil zbirko akvarelov, risb, grafik in nekaterih lesenih skulptur Staneta Jarma. Spodbudni so bili tudi dotiki in srečevanja kolegov iz kulturnih ustanov, ki so bili pripravljene sodelovati tako s svojim strokovnim znanjem kot s posojeno razstavo oz. zbirko, npr. Narodna in univerzitetna knjižnica, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Slovenski planinski muzej in Umetnostna galerija Maribor, ki si je za razstavo »Slovenija in neuvrščeni pop« sposodila dve Kregarjevi sliki iz obdobja nove figuralike. Veseli smo tudi utečenega sodelovanja z društvom Slovenija v svetu ter KUD Šentvid, ki vsako leto že tradicionalno postavitva razstavi v zavodu.

Marta Jakopič Kunaver: »Šlo je, šlo poletje ...«

Vstop v novo šolsko leto in hkrati novo razstavno sezono smo zaznamovali s slikovito razstavo akad. slikarke **Marte Jakopič Kunaver** s pomenljivim naslovom »Šlo je, šlo poletje«. Avtorica je za tokratno razstavo izbrala dela, ki so uglašena na morskno krajino, pravljичne vedute in počitniške motive v akrilni tehniki na platnu in papirju. Kljub temu da so dela s to motiviko nastajala že od konca devetdesetih let pa vse do danes, jih je umetnica prvič postavila na ogled javnosti.

Umetnostni zgodovinar dr. Andrej Doblehar je v otvoritvenem nagovoru dejal, da je Marta Jakopič Kunaver vsestransko angažirana umetnica (arhitekta, solistka sopranistka, pesnica in zlasti slikarka), ki je v našem likovnem prostoru že dolgo uveljavljena in ki je še posebej zaznamovala tudi bogoslužne prostore na Slovenskem in v tujini, saj je s svojimi poslikavami, vitraji in križevimi poti obogatila več cerkva in kapel. Predstavila se je na številnih razstavah doma in na tujem, opremila je vrsto knjig, založba Družina pa je pred kratkim izdala tudi njeno monografijo. V svojem dosedanem opusu je izoblikovala prepoznaven likovni izraz, ki se navezuje na srednjeveško umetnost, kot so jo prepoznali in cenili modernisti 20. stoletja. Tako lahko v njenih delih opažamo oblikovno stilizacijo in slikovito barvno paleto, spontan likovni izraz z izjemno barvitostjo ter dekorativnim načinom slikanja v žlahtnem pomenu besede.

Fotografska razstava »Kaprije – 10 let«

Skupnost katoliške mladine (SKAM) je v okviru praznovanja 10-letnice programov za mlade in družine na otoku Kaprije v Dalmaciji (blizu Šibenika) septembra v Meršolovem atriju pripravila **fotografsko razstavo**. Organizatorji so o razstavi zapisali: »Vsakdo ima kakšen skrit kraj, ki mu je prav posebej pri srcu. Za tiste, ki se poleti odmaknemo na otok sredi Dalmacije, so Kaprije kraj, kjer se počutimo domače. Pričujoča razstava želi pokazati tako utrip poletnih počitniških dni in tednov kot tudi utrip delovnih akcij in usposabljanj prostovoljcev, ki vodijo programe. Na otok brez avtomobilov in v dom brez sodobne tehnike zahajajo mladi, družine, zakonci in duhovniki.

Biti z Njim, skupnost, preprostost, odgovornost in zastonjskost so vrednote duhovno počitniških programov na Kaprijah. Tako mladi kot družine jih poimenujejo na tak način, ne da bi jim kdaj govorili o njih. In kaj je evangeljsko življenje drugega kot to, da živimo, za kar smo se odločili. Besede mičejo, zgledi pa vlečejo. Še sreča, da je tako.»

Marjan Platovšek: Portreti

Priznani grafični oblikovalec **Marjan Platovšek** se po upokojitvi intenzivno posveča slikanju portretov v slogu gibanja pop art, in sicer v akrilni tehniki. Oktobra je bila v Meršolovem atriju na ogled **razstava portretov** znanih osebnosti iz Slovenije in tujine, ki jo je odprla gospa Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic RS, v kulturnem programu pa sta se predstavili pevka Mateja Bobek in citrarka Jasmina Levičnik.

Marjan Platovšek je za svoje slikarsko ustvarjanje dejal, da išče izraze na čistih ploskvah, predvsem pa igro svetlobe in senc; uporablja nove možnosti likovnega izražanja, v katerih združujem tradicijo in sodobne medije. Blizu mu je portret, loti pa se tudi ostale motivike. Dokler ljudje ne vidijo slik v živo, marsikdo skoraj ne verjame, da slika ročno in da njegove slike niso računalniški tiski.

Dnevi evropske kulturne dediščine, Dediščina OKoli nas

Merlau-Ponty zatrjuje, da je človekovo dožemanje v največji meri odvisno od kulture; misel, da pripadnost kulturi določa naš pogled na svet, da je prepoznanje lastne tradicije prvi pogoj, da izvem, kdo sem, je v sodobnem času globalizacije in digitalne kulture še toliko bolj pomembna. Zato smo bili veseli, da smo lahko že tradicionalne Dneve evropske kulturne dediščine zaznamovali tudi v Zavodu sv. Stanislava, in sicer z razstavo plakatov, ki prikazuje delovanje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območne enote Ljubljana, od ustanovitve leta 1951 do današnjih dni. Prikazani so bili nekateri ključni primeri sanacij, obnov in končnih prezentacij različnih objektov, s čimer je bilo pokazano, da ZVKDS uspešno nadaljuje delo naših prednikov ter ga bogati z novimi idejami. Na razstavi sta bili še posebej odmevni predstavitvi preнове Narodne galerije in Plečnikove hiše – slednja je bila na odprtju razstave tudi v sliki in besedi podrobneje predstavljena.

Marko Prezelj: Duh svetlobe

V okviru praznovanja ob godu zavetnika Zavoda sv. Stanislava smo v novembru postavili na ogled **fotografsko razstavo vrhunskega alpinista Marka Prezlja**, ki jo je pripravil GMJ - Slovenski planinski muzej. Pravzaprav razstava ni bila samo fotografska, saj so zanimive in odlične fotografije spremljali ne le osnovni podatki o kraju in času posnetkov na alpinističnih odpravah, temveč pravcati literarni utrinki, refleksije, ki so razkrivali, kako Prezlja zaznamuje ne le lepota gora in narave, temveč tudi lepota besede. To je v nagovoru na odprtju izpostavil tudi njegov sin Tim Prezelj (alumen ŠKG), ki je dejal, da imamo tokrat možnost spoznati Marka Prezlja predvsem v vlogi odličnega fotografa in publicista, ki objavlja v domačih in tujih alpinističnih revijah. Sicer je tudi alpinistični inštruktor, gorski vodnik in reševalec, pomemben pa je tudi njegov predavateljski opus in mentorsko delo z mladimi alpinisti.

Marka Prezlja širša javnosti zagotovo najbolj pozna kot vrhunskega alpinista in edinega štirikratnega dobitnika zlatega cepina, čeprav tega ne poudarja, saj pravi, da ni pristaš spodbujanja alpinistične tekmovalnosti v samovšečnosti. Opravil je več kot 2500 vzponov doma in širom sveta, od tega mnogo prvenstvenih. Za svoje izjemne dosežke je prejel številne nagrade, med drugim je dobitnik zlatega znaka usposobljenosti Slovenske vojske (2001), zlatega častnega znaka Planinske zveze Slovenije (2007), od leta 2012 pa je častni član britanskega Alpine Cluba; letos je prejel tudi državno odlikovanje zlatega reda za zasluge RS s strani predsednika Boruta Pahorja. Je alpinist v klasičnem

smislu in o tem pravi: *»Kot alpinist neprizanesljivo zagovarjam negotovost in nepredvidljivost, temelj vsake doživete pustolovščine. V alpinizmu me navdušuje nepričakovano. Jasno je, da le preprost slog pušča odprta vrata za tovrstno navdušenje nad prvinsko radovednostjo.«*

V bogatem kulturnem programu ob odprtju so se predstavili mladi glasbeniki Bor Prezelj (trobenta), Urška Rozman in Samo Mikuš (violina) ter Anton Špenko (klavir), izbrane pesmi Daneta Zajca pa je recitiral dijaki 3. d Matija Šprogar Perko.

Razstava je tako pri dijakih kot zaposlenih (številni se tudi sami navdušujejo nad planinarjenjem in alpinizmom) naletela na izjemen odziv, zato smo bili še posebej hvaležni, da si je Marko Prezelj vzel čas še za zanimiv pogovor z dijaki ob koncu razstave. O alpinistični fotografiji je dejal, da se mu zdi najbolj pomembno, da to počne zaradi sebe, s strastjo, kar se vse pogosteje vidi v ujetih trenutkih doživetij, ki so pravzaprav neulovljivi. To je svojevrsten izziv, saj le tako kot fotograf ni invaziven in ne posega v dogajanje. Včasih šele doma vidi, da mu je uspela fotografija, za katero se sploh ne spomni, da bi jo posnel. Prepričan je, da je res dobra fotografija tista, v katero je ujel duha dogajanja, občutenja, vzdušja, mraza, vetra, napora tedaj in na tistem mestu. Zanj je fotografija najprej shranjevanje občutkov, dnevniški zapis. Preko njih lahko svoja alpinistična in gorska doživetja podoživlja sam in jih prenaša drugim, ki jih spet vidijo drugače, in v tem se kaže njihova večplastnost.

Ivana Čepulić: Bog usmiljenja

Ob zaključku jubilejnega leta Božjega usmiljenja smo v Kregarjevem atriju postavili razstavo **“Bog usmiljenja”** akad. slikarke **Ivane Čepulić** iz Zagreba. Razstavo je odprl Gregor Celestina, ki je v nagovoru za izhodišče izpostavil misel, da je ljubezen inkarnirana lepota, zato lahko Jezusa, ki je Ljubezen, imenujemo tudi Lepota. Ne gre torej za ljubezen do lepote, ampak za lepoto ljubezni, ki jo je poskusila v cikel 20 slik na temo novozaveznih motivov Kristusovega javnega delovanja, v katerem se še posebno odraža Božje usmiljenje do človeka, ujeti akad. slikarka **Ivana Čepulić**. Slikarka se izraža s čopičem, z barvo, z lučjo, ki jo najde v njej in vabi v dialog tudi odtenke iz nasprotne strani barvne palete ter tako ustvari srečanje. Tisto srečanje, ki izvira v ljubezni in rojeva življenje. Tako je ob koncu nagovora g. Celestina naglasil, da ko se bomo sprehajali med srečanji iz cikla Božje usmiljenje, bomo tudi mi sedli z Njim za isto mizo, poslušali Njegove besede, jokali ob njegovih nogah, jedli iz njegovih rok. Razstava nas vabi, da tudi mi nadaljujemo leto usmiljenja, kot je dejal papež Frančišek v spodbudi *Misericordia et misera* ob zaključku leta usmiljenja: *»Četudi so se zaprla sveta vrata, ostajajo vedno na stečaj odprta resnična vrata usmiljenja, ki je Kristusovo srce. Iz prebodene strani Vstalega izvirajo vse do konca časov usmiljenje, tolažba in upanje. /.../ Usmiljenje ne more biti nekakšen oklepaj v življenju Cerkve, ampak predstavlja njeno bitnost, ki razodeva in dela otipljivo globoko resnico evangelija. Vse se razodeva v usmiljenju; vse se rešuje v Očetovi usmiljeni ljubezni«*. Ne le Samarijanka, prešuštnica, Zahej ali vdova. Ampak tudi ti in jaz. Vedno znova.

Meta Šolar: Anonimno nežno

Ob začetku novega koledarskega leta smo v Kregarjevem atriju postavili razstavo akad. slikarke Mete Šolar, alumne Škofijske klasične gimnazije, z naslovom **»Anonimno nežno«**. Na razstavi je predstavila dela iz serije brezobraznih portretov in serijo kolažev, ki je nastala lansko leto ob njenem gostovanju v rezidenčnem ateljeju v Cite Internationale des Arts Paris. Serijo brezobraznih portretov sestavljajo portreti in celopostavne postavitev oseb, večinoma žensk in deklet. Njihovo kožo, ki je po navadi pri portretiranju razumljena kot tisti del, ki predstavlja človeka, je nadomestila z abstraktnimi vzorci, sadjem ali cvetjem. Sama pravi, da na tak način portret preseže tiranijo telesa. Večplastne figure, ki s tem nastanejo, pa prevprašujejo krhkost in nestabilnost osebnosti. Kaj ostane, ko izgine individualni značaj?

Slikarska dela je na odprtju predstavila Zala Vidali, ki je v svojem nagovoru izpostavila, da se kljub mojstrskemu in duhovitemu odvrčanju pozornosti od neprizanesljive, nedvoumne in vseprisotne neprijetnosti, s katero nas umetničina dela brezobraznih portretov navdajajo (hej, saj to je vendarle grozljivo, gledamo v ljudi brez obrazov!), ob opazovanju del, predvsem v kombinaciji s kolaži, v razmislek ponuja širši kontekst družbene in kulturne dinamike sodobnosti.

Tadej Žugman: Portret duše

Ob slovenskem kulturnem prazniku smo v Kregarjevem atriju odprli razstavo »Portret duše« arhitekta in slikarja Tadeja Žugmana, ki je pred nekaj leti začel ponovno aktivneje risati in slikati ter ustvaril preko 120 portretov v različnih tehnikah. Svoja dela je do sedaj predstavil na petih samostojnih razstavah, slikarsko ustvarjanje pa želi nadaljevati kot portretist po zgledu slovenskih slikarjev Božidarja Jakca, Sava Sovreta in Rudija Španzla.

Likovni kritiki soglasno ocenjujejo, da osnova njegovih likovnih del sloni na trdni risbi, ki izhaja iz velikega risarskega talenta, ki se je nato še nadgradil s študijem na fakulteti za arhitekturo. V portretnih upodobitvah ga na eni strani odlikuje izjemna tehnična spretnost (v različnih risarskih in slikarskih tehnikah, npr. svinčnika, pastela, olja idr.), ki najde svoj izraz v izjemnih detajlih in realističnih potezah upodobljencev (v zadnjem obdobju njegova slikarska poteza išče celo pot v hiperrealizem), na drugi pa v pravcatih psiholoških študijah portretirancev – ali kot je v eni izmed ocen zapisal Lado Jakša, da je bil ob vsakem srečanju z Žugmanovimi portreti vedno znova navdušen nad sintezo likovne spretnosti in sposobnosti slikarja, da njegovi portreti ne le izžarevajo osebnost portretirancev, temveč s subtilnimi svetlobnimi niansiranji nadgrajujejo sliko v avtorsko suverena likovna dela. Tadeja Žugmana je tako označil z besedami: *»Spreten v detajlih, suveren v različnih tehnikah in izviren v likovnih rešitvah ter eden redkih prepoznavnih portretistov v slovenskem prostoru.«*

Prijeten večer je dopolnil kantavtor Adi Smolar, ki je tako s svojo prepoznavno glasbeno govorico kot s hudomušnimi nagovori prebujal v obiskovalcih srčnost, vztrajno vabil k odpiranju k vsemu dobremu in lepemu.

Stop, cenzura!

V vseh obdobjih zgodovine so nosilci družbene moči skušali nadzirati pretok idej in omejiti vpliv tistih, ki bi lahko škodile njihovim interesom. Postopkom, ki so jih od antike do danes oblikovali v ta namen, z eno besedo rečemo cenzura.

Razstava s pomenljivim naslovom **STOP, CENZURA!**, ki jo je v Narodni in univerzitetni knjižnici pripravila Helena Janežič s sodelavci, na ogled pa smo jo postavili v Meršolovem atriju, predstavlja dejstva o prepovedani literaturi v Socialistični republiki Sloveniji od leta 1945 do 1991. Cenzura uradno sicer ni obstajala, kljub temu pa se je v skrivnem D fondu Narodne in univerzitetne knjižnice v petinštiridesetih letih nabralo skoraj sedemsto naslovov knjig. Na razstavi smo tako izvedeli, kaj je bilo zapisano na seznamu prepovedanih knjig takoj po koncu druge svetovne vojne, katere so bile štiri uradno prepovedane slovenske knjige, skozi usode nekaterih avtorjev, katerih pogledi so bili »nasprotni našemu gledanju na poglavitna življenjska vprašanja« pa spoznali, da takratna cenzura ni poznala jasnih in nedvoumih pravil, kar je tudi ena glavnih značilnosti totalitarnega komunističnega režima.

Razstavo smo odprli z **branjem prepovedane literature** – nezaželene in prepovedane pesnike ter pisatelje so interpretirali sodelavci NUK. Prisluhnilo smo besedam Ade Škerl, Ivana Hribovska, Franceta Balantiča, Tineta Debeljaka, Karla Mauserja, Igorja Torkarja, Vitomila Zupana, Draga Jančarja idr., ob koncu pa so recitatorji prebrali še zaključne verze Smoletove Antigone. Posebej pomenljivo

(in pretresljivo) je bilo že samo dejstvo, da smo razstavo postavili v našem zavodu, ki ga je po koncu druge svetovne vojne zasedla OZNA in ga preuredila v največje koncentracijsko uničevalno taborišče za domobrance in druge nasprotnike komunizma, ki jih je britanska vojska s Koroške vrnila revolucionarni oblasti – in da je bila razstava na ogled prav v Meršolovem atriju, ki je poimenovan po dr. Valentinu Meršolu (1894–1981), priznanem zdravniku infektologu, sicer maturantu prve generacije predvojnih zavodarjev, ki je kot vodja civilnega taborišča za emigrante v Vetrinju maja 1945 pri angleški vojaški upravi za Avstrijo in Italijo dosegel ustavitev prisilne repatriacije jugoslovanskih beguncev in tako posredno rešil na stotine življenj.

Stane Jarm, poklonjena zbirka Gregorja Dolšaka

Skozi postne tedne nas je spremljala **spominska razstava akvarelov, grafik in kipov akad. kiparja Staneta Jarma (1931–2011) iz zbirke** pokojnega duhovnika **Gregorja Dolšaka**, ki je svojo zbirko Jarmovih del poklonil Zavodu sv. Stanislava (izbor poklonjenih del je sedaj na ogled v 2. nadstropju zavoda).

Stane Jarm (1931–2011) je bil rojen v Osilnici pri Kočevju v družini z rezbarsko-podobarsko tradicijo. Šolal se je na srednji šoli za umetno obrt v Ljubljani, nato pa študiral kiparstvo pri prof. Zdenku in Borisu Kalinu na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost, kjer je po diplomi zaključil tudi kiparsko specialko. Do upokojitve leta 1995 je bil zaposlen kot likovni pedagog in je zaznamoval številne generacije kočevskih učencev. Skupaj z Ivanom Brudarjem in Milošem Humekom je bil soustanovitelj Likovnega salona Kočevje. Kot ustvarjalec je bil aktiven na področju kiparstva, grafike in risbe. Sodeloval je na številnih likovnih srečanjih – kolonijah, skupinskih razstavah doma in v tujini ter kiparskih simpozijih.

»Če je kaj v meni, bo prišlo ven tudi v tem na videz gluhem okolju,« je dejal Stane Jarm, ki je z nenehnim ponavljanjem, z jarmovsko vztrajnostjo kaj kmalu izoblikoval svojo že na prvi pogled nezamenljivo podobo. To samoraslo in neuklonljivo držo so zgodaj opazili in cenili tudi kritiki. Širši javnosti je zagotovo najbolj znan predvsem po ekspresionističnih upodobitvah Križanega in križevih potov. Najpretresljivejša podoba Jarmove kiparske zapuščine je tip monumentalnega Križanega. Po mnenju Ilich Klančnikove (o njem je leta 2011 napisala obsežno monografijo) je ena najzanimivejših rešitev v novogoriški cerkvi, najbolj pretresljiv pa Križev pot Slovencev v Kočevskem rogu. Leta 1964 je prejel nagrado Prešernovega sklada, leta 1988 pa Šeškovo nagrado za življenjsko delo.

Otvoritveni večer v zavodu se je spletel v zahvalo za dar Jarmovega življeja in dela: najprej je v gimnazijski kapeli g. Peter Sticker, župnik in dolgoletni Jarmov in Dolšakov prijatelj, daroval sv. mašo, nato pa je nekaj iskrivih spominov na svoja prijatelja delil z obiskovalci na odprtju razstave v Kregarjevem atriju. Osrednji govornik je bil msgr. Stanislav Dolšak, brat pokojnega Gregorja Dolšaka in tudi sam Jarmov prijatelj, ki nam je predstavil, kako se je skozi dolga leta spletala pot prijateljstva in sodelovanja med Stanetom Jarmom in Gregorjem Dolšakom. Izjemno bogat večer je s pretanjeno interpretacijo postnih pesmi dopolnila še skupina deklet Dekliškega komornega zbora sv. Stanislava Škofijske klasične gimnazije, ki ga vodi prof. Helena Fojkar Zupančič.

Razstavo je odprl mag. Gregor Celestina, ki je v bogatem duhovnem nagovoru izpostavil, da nas Jarmova razstava, postavlja pred resničnost, ki se upira človeškim predstavam o življenju. Križ. Trpeči obraz. Pogled, ki išče Očeta in ki išče naše oči. Žena, ki je rodila za smrt. Adamovi otroci v breznu teme. Razstava bi tako lahko ostala (le) poklon človeškemu trpljenju, krik nesmisla bivanja, če ne bi bil na osrednje mesto vseh njenih motivov postavljen bogočlovek, ki ne hlasta po življenju, ampak ga daje. Kristus pa je s svojo smrtjo premagal našo smrt. Zato noben človek ne umre več osamljen, temveč umre s Kristusom, da bo lahko z njim tudi vstal.

Obiskovalci Jarmove razstave se zato ne srečujemo le s pogledi trpečega Kristusa, ampak se srečujemo z usmiljenimi pogledi svojega Odrešenika. Akvareli, risbe in grafike nas vodijo v spominjanje svojega greha v luči Božjega odpuščanja. Ne spominjamo se zla, ki ga je storil človek Bogu, ampak dobrega, ki ga je za človeka storil Bog. Gregor Celestina je svoj nagovoril zaključil s povabilom, da naj nas v luči tega sporočila Jarmova razstava pospremi do velike noči, saj nas *»modrost križa vodi do sprejemanja ljubezni, ki jo daje Duh, do zavesti, da po križu vstopamo v logiko Velike noči, saj kdor ljubi, tudi trpi. Kdor se da v službo ljubezni in v ljubezni piše svojo zgodovino, neizogibno sprejema križ. Modrost križa je drugačna kot logika sveta. Ljubezen da moč, da žrtvujemo lastne navezanosti in vse, kar nas oklepa, ter sposobnost, da vse darujemo. Vse, kar darujemo, pa ostane večno. Križ je namreč pot, ki nas ponese preko smrti do velikonočnega jutra. Logika križa je logika vstajenja.«*

Špela Šivic, Pravljice

V nizu razstav v zavodu je vedno poseben dogodek, kadar svoja dela na ogled postavijo naši dijaki. Tokrat je svoje fotografije pod naslovom *Pravljice* postavila na ogled **maturantka Špela Šivic** (4. č), ki nas je na razstavo povabila z besedami: *»Plavam na krilih domišljije, zaljubljam se v lepote sveta, sestavljam pravljice. Fotografiranje je zame čarovnija. Ujeti neponovljive trenutke, ki bežijo mimo nas ... Ni le neoseben pritisk na sprožilec fotoaparata. Vsako fotografijo sestavlja nešteto zgodb, sanj, spominov.«*

Na razstavi je predstavila fotografije, s svojih potovanj med junijem 2016 in januarjem 2017, vse od daljnega Nordkappa do bližnjih obal hrvaške Istre. Zgodbe večernih zarij in deževnih juter, samotnih cest sredi tundre in mestnih kavarn, polnih življenja ... In poln življenja, mladostnega utripa je bil tudi otvoritveni večer, ki ga je skupaj s sošolci in prijatelji prepletla v resnično pravljico, kot je večer poimenovala Špelina sošolka Nika Zgojznik in svoje doživetje ubesedila takole: *»Ko si se ozrl po stenah atrija, si videl slike, ki lahko komu predstavljajo vsakdanje prizore, spet komu drugemu, ki ga ganejo malenkosti, lepoto vsakdana, /.../ Vsem nam, ki poznamo Špelo, pa so bile to slike, ki predstavljajo njo. »Sem, kakršna sem. Tako sem narejena. Če mi gre na smeh, smejim se do ušes, ljubim tistega, ki me ima rad.« V njih se je kazala njena ljubezen do življenja, pozornost za vse tisto, kar beži mimo nas, če nismo pozorni, njen smisel za vse, kar je lepo, občutek za fotografijo in estetiko, njena ljubkost in veselje. /.../ Poezija Preverta in Baudelairja sta pričarali občutek topline, prisotnost ljubezni, zasanjanost. Zvoki kitare Špelinega brata in njegovega prijatelja so ganili. Resnično smo imeli občutek, da smo v pravljici, katere avtorica je naša sošolka in iz katere se najraje ne bi vrnili v vsakdanjost. »In ne zameri mi, če ti rečem ti. Ti pravim vsem, ki jih imam rad.« Slike so nas popeljale na potovanje po Skandinaviji, Švici, Nemčiji, Avstriji, Slovaški, Hrvaški, pesmi po Franciji, glasba po Španiji. Bil je, kot da bi bili na enem od Špelinih get-awayev v neznano.«*

Razstava likovne šole in grafičnega oblikovanja

Iztekaajoče se šolsko leto nas vabi, da ne preverimo samo šolskih rezultatov in ocen pri pouku, temveč tudi vseh dijaških ustvarjalnih iskanj in projektov, pri katerih so še posebej množili svoje umetniške talente. Ob koncu maja smo tako že tradicionalno v Kregarjevem atriju odprli razstavo dijakov Škofijske klasične gimnazije, ki so ustvarjali v **Likovni šoli** pod mentorstvom akad. slikarke mag. Nike Zupančič in v **Delavnicah grafičnega oblikovanja** pod vodstvom mag. Nine Malovrh, ter predstavili letošnjo številko literarnega glasila **Domače vaje** (mentorica prof. Mateja Gomboc). Vrednost teh dejavnosti se sicer ne da izmeriti in ujeti v številke ter ocene, a zato ni njihovo bogastvo nič manjše – ali kot se je v svojem dnevniku v Domačih vajah razmišljala Uršula Vratuša Globočnik (alumna ŠKG): *”Če molitev hrani duha, kaj hrani umetnost? Dušo? Domišljijo? Človekov potencial, ki daleč presega izpolnjevanje službenih obveznosti, gospodinjstvo in vsakdanji klepet ...”*

Likovna šola je letos poleg študijskih risb v tehniki oglja in svinčnika razstavila tudi nekaj barvnih kompozicij, med katerimi so bile posebej zanimivi portreti in krajine, mladi grafični oblikovalci pa so pokazali, kaj je tekom leta nastajalo na ekranih njihovih računalnikov in se nato materializiralo v čisto konkretnih izdelkih – tako za potrebe šolskih projektov (koledarji, Kažipot, škofijski puloverji ...) kot tudi za zunanje naročnike (različna podjetja).

G. Simon Feštanj, ravnatelj gimnazije, se je zahvalil mentoricam za njihovo dragoceno spremljanje in vodenje mladih na ustvarjalni poti ter nagovoril dijake in jih spodbudil k negovanju talentov tudi v prihodnje. Odprtje so s krajšim kulturnim programom obogatile dijakinje 2. b Kristina Knez, Ana Žnidaršič, Lucija Smrko in Katarina Klopčič, ki so z odlično interpretiranima ljudskima pesmima poskrbele za glasbeni pozdrav, Pia Skvarča (3. b) in Matija Šprogar Perko (3. d) sta doživeto prebrala izbrano poezijo iz Domačih vaj, njun recital pa je s prijetnimi skladbami na klavirju lepo zaokrožil Mark Kuzman (3. e).

Dijakinja Erika Primc (3. c) je po prijetnem večeru svoje razmišljanje o tovrstnih dogodkih na gimnaziji sklenila z besedami: *»Mislím, da imamo neznansko veliko srečo, da je na naši šoli poleg vsega ostalega dogajanja prostor tudi za nas. Za to, česar ne moremo uokviriti v formule ali definicije in kar lahko izpeljemo zgolj iz življenja. Slike in grafični izdelki nas bodo še do konca junija vabili na ogled, verzi iz Domačih vaj pa tudi samo čakajo, da se bodo lahko iz črk ob srečanju z vašim srcem spremenili v hrano, za tisto, nekaj več. In morda s tega zraste še kaj več. In še kaj ...«*

Dijaške razstave v okviru projektnih nalog

Tudi v šolskem letu 2016/17 je kar nekaj dijakov 2. in 3. letnika v okviru t. i. projektne naloge svoje talente razvijalo na likovnem področju in ustvarjalo v različnih tehnikah: med njimi se jih je kar nekaj ukvarjalo s fotografijo in ilustriranjem, nekateri so se mojstrili na področju grafičnega in modnega oblikovanja ali pa so pripravili risarske in slikarske naloge. Nekatere projektne naloge so s svojo zasnovano in izvedbo presegle običajni okvir in šolski namen, njihovi ustvarjalci pa so bili pripravljeni svoje delo pokazati tudi širšemu občinstvu – tako so se v pomladnih tednih v Meršolovem atriju zvrstile tri dijaške razstave.

Štiri dijakinje 3. a – **Tamara Domjanič, Nina Gradišek, Lara Grum in Sara Oberstar** – so postavile fotografsko razstavo pod geslom: *“The details are not the details. They make the design.”* Dijakinje so se s svojimi pogledi skozi objektiv osredotočile predvsem na arhitekturne detajle in utrinke iz narave, preko tega pa so pripovedovale vsaka svojo zgodbo o tem, kako se jih svet dotika – ali kot je zapisala Lara Grum: *»Fotografija je medij, s katerim ujamem dušo trenutka in jo za večno zapečatim. Skoznjó vidim svet v vseh njegovih čudovitih skrivnostih, ki jih moje oči navadno ne zaznajo. Fotografija ni samo klik sprožilca, temveč je zgodba, ki je ne znam drugače ubesediti kot skozi objektiv.»*

Monika Bukovec, dijakinja 2. c, se je lotila zelo obsežne in zahtevne naloge, ki je kar nekaj mesecev zapolnjevala večino njenega prostega časa; odločila se je namreč, da v tehniki grafitnega svinčnika nariše portrete vseh svojih sošolcev. Svojo velikopotezno odločitev je komentirala takole: *“Vedno sem rada risala obraze in občudovala enkratnost in neponovljivost vsakega. Tokrat sem se odločila, da se bom natančno posvetila vsem triintridesetim pegicam 2. c. Vsaka je unikatna, vsaka je dragocena, vsaka je naša. Brez »mejkapa« in z velikim nasmehom, iskreno, 2. c!”*

Svojevstveno fotografsko razstavo **Stop! Človek.**, dopolnjeno z razmišljanji o človeški ranljivosti in odnosu do telesa, je pripravila **Eva Jocič** (2. a). Na ogled nas je povabila z besedami: *»Človeška narava me fascinira. Ljudje se mi ne zdijo zanimivi, ko imajo na obrazu popoln nasmešek. Fascinirajo me, ko so zmedeni, jezni ... Ko si zaradi živčnosti grizejo ustnice. Ko niso mirni. Ko želijo nekaj povedati, pa ne morejo. /.../ Ko se rodimo, smo popolno ranljivi. In ko umremo, si drznemo ljubiti,*

zbolimo, trpimo bolečino v kakršnikoli obliki, se vrnemo k bistvu, ki nas naredi takšne, kot smo. Beseda ranljivost je sorodna besedama odprtost in izpostavljenost. Ko je človek resnično ranljiv, dobimo vpogled v srce, dušo, bitje osebe. Ranljivost ni slabost, pravzaprav je lahko naša največja moč.”